

FRIS-FEEDBACK

Gesprek

Hoe FRIS was je les?

Bruno Oldeboom
Februari 2025

1 Introductie FRIS-Feedback

Hieronder vind je een verzameling vragen ten behoeve van een diepgaand inhoudelijk gesprek op basis van het FRIS-model. Het gesprek richt zich op gegeven lessen. Je stelt in de eerste plaats vragen en op basis daarvan kun je feedback geven met behulp van de vier basiskenmerken van een les: Fysieke factoren (F), Relatie (R), Inhoud (I) en Structuur (S).

De vragen zijn zo opgesteld dat ze een leraar kunnen aanzetten tot reflectie op de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van de lessen.

Er is een apart blok met vragen per kenmerk (F, R, I, S), en vervolgens enkele vragen die de kenmerken in samenhang bekijken.

2 Gebruik van dit formulier tijdens het gesprek

Vorbereiding op het gesprek:

Neem even tijd om de vragen door te lezen zodat om na te denken over zowel de vragen die je gaat stellen als de mogelijke antwoorden die zou kunnen verwachten.

Uitvoering van het gesprek:

De kwaliteit van het gesprek staat voorop. Het afraffelen van vragen heeft weinig zin. En ... De volgorde van de vragen op papier hoeft niet de volgorde van het gesprek te bepalen.

Tips voor de feedbackgever

1. *Benadruk het positieve én het ontwikkelbare*
Benoem eerst wat er al goed gaat, zodat er een veilige en collegiale sfeer ontstaat. Sluit daarbij aan met concrete verbeterpunten en geef voorbeelden om de ander verder te helpen.
2. *Geef specifieke, opbouwende feedback*
Richt je feedback op waarneembaar gedrag of resultaten in plaats van op de persoon zelf. Zinnen als “Ik zie in je les dat...” of “Ik merk dat leerlingen/studenten...” helpen om duidelijk en minder persoonlijk aan te geven waar het verbeterpunt ligt.

Tips voor de feedbackontvanger

1. *Luister actief en stel verduidelijkende vragen*
Weersta de neiging om je direct te verdedigen. Door te vragen: “Kun je een voorbeeld geven?” of “Hoe zou jij dit aanpakken?” kun je beter begrijpen waar de feedbackgever op doelt.
2. *Oefen veerkracht en reflectie*
Feedback kan confronterend zijn, maar zie het als een kans om te groeien. Sta stil bij je gevoelens, maar leg de nadruk op leren en ontwikkelen. Veerkracht toont zich door open te blijven staan voor nieuwe inzichten, ook als die in eerste instantie ongemakkelijk voelen.

Evaluatie van het gesprek:

Reflecteer na afloop van het gesprek op de kwaliteit van de ontmoeting. Bespreek de kwaliteit van de vragen, maar zeker ook de rol die de ander(en) speelde(n) tijdens het gesprek.

Met dit formulier kunnen leraren systematisch reflecteren op de kwaliteit van je lessen. Het helpt docenten keuzes te verantwoorden en gericht plannen te maken voor een volgende keer.

Succes!

3 Vragen per FRIS-kenmerk

3.1 Fysieke factoren

1. Materialen & middelen
 - In hoeverre ondersteunde de gekozen lesruimte (indeling, meubilair) de doelen van de les?
 - Welke materialen en middelen heb je ingezet en in hoeverre waren deze effectief en toereikend?
2. Omgeving en accommodatie
 - Hoe heb je gezorgd voor een rustige en veilige omgeving om leren te bevorderen?
 - Waren er externe factoren (geluid, temperatuur, licht) die de concentratie of motivatie van leerlingen/studenten beïnvloedden?
3. Gebruik van ICT (indien van toepassing)
 - Hoe heb je (digitale) technologie ingezet en hielp dit de voortgang van de les te verbeteren?
 - Is de balans tussen digitale en niet-digitale werkvormen goed gekozen?
4. Aanpasbaarheid
 - Hoe makkelijk was het om de fysieke setting aan te passen aan onverwachte situaties (bijvoorbeeld een andere groepsgrootte of andere noodgedwongen aanpassing van de les)?
 - Wat zou je de volgende keer anders doen in de keuze van ruimte, materialen en inrichting?

3.2 Relatie

1. Persoonlijke dimensie van de relatie
 - In hoeverre was er evenwicht tussen nabijheid en distantie tussen jou en de leerlingen/studenten?
 - In hoeverre ben je persoonlijk geraakt geweest en/of heb je gereageerd op gebeurtenissen in de groep?
2. Functionele dimensie van de relatie
 - Welke strategieën (denk aan: feedback, complimenten, tips, ondersteuning) heb je gebruikt om leerlingen/studenten actief en gemotiveerd te houden?
 - In hoeverre waren de leerlingen/studenten betrokken bij het lesonderwerp en de lesactiviteiten?
3. Gezagsdimensie van de relatie
 - In hoeverre accepteren leerlingen/studenten jouw gezag?
 - In hoeverre is het gelukt om een goede balans te vinden tussen sturing van de leraar en eigen inbreng van de leerling?
4. Groepsdynamiek
 - Hoe was de interactie tussen leerlingen/studenten onderling?
 - Welke invloed had de normdrager (= informele leider) op de sfeer in de klas?
 - Welke leerlingen/studenten hadden last van de sfeer?
 - Wat heb jij gedaan om de groepsdynamiek te beïnvloeden?

3.3 Inhoud

1. Leerdoelen
 - Wat waren de specifieke leerdoelen en hoe heb je die aan de leerlingen/studenten duidelijk gemaakt?
 - In hoeverre sloot de inhoud aan op de belevingswereld van de leerlingen/studenten?

- In hoeverre sloot de inhoud aan op hun voorkennis? Voor hoeveel leerlingen/studenten wel en voor hoeveel niet?
2. Didactische keuzes
 - Was het lesaanbod op niveau van de leerlingen/studenten? Was het lestempo op niveau van de leerlingen/studenten? Voor hoeveel leerlingen/studenten wel en voor hoeveel niet?
 - Welke leerhulp heb je gegeven en welk effect had die leerhulp?
 3. Differentiatie
 - Hoe heb je rekening gehouden met verschillen in voorkennis, niveau, interesse en leerstijlen van de leerlingen/studenten?
 - Welke aanpassingen of extra uitdagingen had je klaarliggen voor leerlingen/studenten die achterliepen of juist sneller gingen?
 4. Evaluatie van de inhoud
 - Hoe heb je getoetst of de leerdoelen bereikt zijn?
 - Welke onderdelen van de inhoud vereisen herhaling of verdieping?
 - Voor wie is herhaling nodig, voor wie verdieping en voor wie kan/moet een nieuwe inhoud worden aangeboden?

3.4 Structuur

1. Opbouw
 - Hoe heb je de verschillende fasen van de les (Ontvangst, Start, Begeleiden van Leerprocessen, Afsluiting, Vertrek) ingericht?
 - Kwam de lesopbouw overeen met de beschikbare lestijd of hebben activiteiten (fasen) te veel of te weinig tijd gekregen?
2. Regels en afspraken
 - Welke regels hebben een belangrijke plek gekregen?
 - Waren de regels en afspraken (bijv. over stilte, vragen stellen, samenwerken) voor iedereen helder?
 - Heb je regels aangepast als ze niet goed werkten? Waarom wel/niet?
3. Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid
 - Met welke afspraken heb je leerlingen/studenten gestimuleerd zelfstandig te werken en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces?
 - Heb je voldoende ruimte en tijd gegeven voor vragen van leerlingen?
 - Hoe heb je onderlinge samenwerking tussen leerlingen/studenten georganiseerd?

4 Vragen over de samenhang tussen FRIS-kenmerken

4.1 Fysieke factoren & Relatie

In hoeverre droeg de fysieke ruimte bij aan een sfeer van veiligheid en vertrouwen tussen de leerlingen/studenten en tussen jou en de leerlingen/studenten?

4.2 Fysieke factoren & Inhoud

Hoe heeft de inrichting en materiaalkeuze de communicatie en leeruitkomsten beïnvloed?

4.3 Fysieke factoren & Structuur

Hoe heeft de organisatie van de les (bijvoorbeeld routinematige activiteiten, duidelijke fasering) zich verhouden tot de fysieke setting (meubilair, klasopstelling)?

4.4 Relatie & Inhoud

- Hoe heeft de manier waarop je met de leerlingen/studenten omging (toon, feedback, respect) bijgedragen aan hun betrokkenheid bij de lesinhoud?
- Hoe heeft (de positieve of juist negatieve) groepsdynamiek de diepgang en resultaten van de lesinhoud versterkt of verzwakt?

4.5 Relatie & Structuur

Hoe beïnvloedde de aandacht die je gaf aan de structuur (opbouw, regels, werkvormen, organisatie) de relatie met de leerlingen/studenten en tussen de leerlingen/studenten onderling?

4.6 Inhoud & Structuur

- Hoe sloten de gekozen structuur (opbouw, regels, werkvormen, organisatie) aan op de leerdoelen en leeractiviteiten van de les?
- In hoeverre heeft de opbouw (Ontvangst, Start, Begeleiden van Leerprocessen, Afsluiting, Vertrek) de inhoudelijke doelen geholpen of belemmerd?

4.7 Complete samenhang: F - R - I - S

- Welke (onverwachte) wisselwerking zag je tussen de fysieke omstandigheden, de onderlinge relaties en de lesinhoud?
- Waar/wanneer tijdens de les kwam de optimale afstemming tussen Fysieke factoren, Relatie en Structuur tot uiting, en hoe droeg dat bij aan het behalen van de inhoudelijke doelen?

4.8 Ruimte voor eigen vragen